

Sygn. akt: III AUa 1738/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2014 r. w Łodzi

sprawy **Z. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o wypłatę świadczenia,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. akt: V U 663/13,

- 1. oddala apelację organu rentowego w części dotyczącej odsetek za okres po 19 lutego 2014 roku;**
- 2. umarza postępowanie apelacyjne w pozostałej części.**

III AUa 1738/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 marca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił Z. R. uchylecia decyzji z dnia 12 października 2012r. w części w jakiej decyzja ta zawieszala na podstawie art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, prawo do emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się wznowienia wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. wraz z odsetkami.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 lipca 2013 r Sąd Okręgowy w Kaliszu w punkcie pierwszym zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 28 marca 2013r. w ten sposób, że przyznał Z. R. prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2012 r a w punkcie drugim oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy ustalił, że emerytura wnioskodawczyni została przyznana decyzją ZUS z dnia 9 kwietnia 2010 r. począwszy od 1 marca 2010r. Wnioskodawczyni nie zaprzestała zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy.

Decyzją z dnia 12 października 2011r. ZUS wstrzymał ubezpieczonej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, u którego pracowała przed nabyciem prawa do emerytury. Od powyższej decyzji wnioskodawczyni nie złożyła odwołania.

W dniu 27 listopada 2012 r. Z. R. złożyła wniosek do organu rentowego, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r., o wznowienie wypłaty świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 1 października 2011r. Decyzją z dnia 14 stycznia 2013 r ZUS podjął wypłatę emerytury począwszy od dnia 22 listopada 2012r. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12, który został opublikowany w dniu 22 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy zauważył, że wypłatę emerytury ubezpieczonej zawieszono w związku z kontynuowaniem zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy w oparciu o art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw oraz art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. który to przepis uznany został za niekonstytucyjny w odniesieniu do pewnej grupy osób. Powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. sygn. K 2/12 Sąd wskazał, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie ma zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2010r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cyt. ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012r. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska organu rentowego, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego ma charakter *ex nunc*, czyli stosuje się je od momentu jego ogłoszenia na przyszłość, lecz uznał, że ma ono charakter retroaktywny, *ex tunc*. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy winien jest wznowić wypłatę emerytury począwszy od dnia 1 października 2011r., czyli od momentu kiedy na podstawie niekonstytucyjnych przepisów wstrzymał jej wypłatę. Zaległą emeryturę ZUS winien był wypłacić za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012r. w najbliższym terminie płatności przypadającym po upływie 30 dni od publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Jako że termin płatności świadczenia przypadał u wnioskodawczyni do dnia 26 kolejnego miesiąca to najbliższy termin płatności po dniu 22 grudnia 2012 r to 26 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy przyjął, że prawidłowo stosując orzeczenie Trybunału Zakład Ubezpieczeń Społecznych winien był wypłacić zaległą emeryturę za okres od dnia 1 października 2011r w terminie do 26 grudnia 2012 r. Od tej daty organ rentowy pozostawał w zwłoce, a zatem od tej daty przysługują ubezpieczonej odsetki od kwoty wyrównania.

Wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu zaskarżył apelacją organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego, to jest art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. sygn. akt K 2/12. Wskazując na powyższą podstawę apelacji organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania. W uzasadnieniu skarżący wskazał, że nie zgadza się z interpretacją Sądu Okręgowego, który przyznał prawo do wypłacenia emerytury od dnia wstrzymania świadczenia, tj. od dnia 1 października 2011r. Zdaniem apelującego orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. jest konstytutywne, obowiązuje od dnia wejścia w życie, zaś skutki prawne wywołuje tylko w przód, to jest od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, w szczególności w sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny bezpośrednio w wyroku nie określił skutków czasowych swojego orzeczenia, tj. momentu utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją.

W piśmie procesowym z dnia 22 maja 2014 r. (data wpływu do Sądu Apelacyjnego w Łodzi) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. cofnął apelację od wyroku Sądu Okręgowego Kaliszu w części dotyczącej należności głównej oraz odsetek naliczonych do dnia 19 lutego 2014r. i wniósł o umorzenie postępowania w tym zakresie. W pozostałej części, to jest dotyczącej naliczenia odsetek za okres po dniu 19 lutego 2014r. aż do dnia wypłaty zaległych świadczeń, organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko zawarte w apelacji. Cofnięcie apelacji w części organ rentowy uzasadnił wejściem w życie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo

zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r., oraz złożonym przez ubezpieczoną w dniu 21 lutego 2014r. wnioskiem o wypłatę zaległych świadczeń wraz z odsetkami na podstawie tej ustawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego w części dotyczącej odsetek za okres po dniu 19 lutego 2014r. jest niezasadna.

Przedmiotem sporu zainicjowanym odwołaniem ubezpieczonej od decyzji ZUS z dnia 28 marca 2013r. było ustalenie, czy istnieją przesłanki do wypłaty wstrzymanego świadczenia emerytalnego począwszy od dnia 1 października 2011r., czy też od dnia ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. akt K 2/12, tj. 22 listopada 2012r. Sporna była także kwestia czy ubezpieczonej od zaległej emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. należą się odsetki ustawowe, a jeżeli tak to od jakiej daty. Organ rentowy wycofał swą apelację w zakresie w jakim Sąd I instancji ustalił prawo wnioskodawczyni do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. wraz z ustawowymi odsetkami za okres od 1 stycznia 2013 r. W świetle ustalonych i niekwestionowanych przez strony okoliczności faktycznych sprawy brak jest przesłanek do uznania, że cofnięcie apelacji przez organ rentowy narusza słuszny interes ubezpieczonej, o którym mowa w art. 469 k.p.c. Dlatego też, na podstawie art. 391 § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny umorzył postępowanie apelacyjne w części objętej dyspozycją organu rentowego, o czym orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku.

Zakreślony zarzutami apelacji spór sprowadzał się wobec tego do wykładni obowiązujących przepisów, a istotą tego sporu było ustalenie końcowej daty do której należą się ubezpieczonej odsetki od kwoty wyrównania świadczenia emerytalnego.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska organu rentowego, zgodnie z którym odsetki należą się tylko do dnia 19 lutego 2014r., to jest do daty wejścia w życie ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r.

Wymaga przypomnienia, że przepisy art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie których zawieszono ubezpieczonej wypłatę świadczenia emerytalnego w okresie od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. zostały uznane za niezgodne z Konstytucją RP, co wyraźnie wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. sygn. K 2/12. Obowiązująca od 19 lutego 2014r. ustawa z dnia 13 grudnia 2013r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 169) określiła zasady ustalenia i wypłaty emerytury, do której prawo zostało zawieszona na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w okresie od dnia 1 października 2011r. do dnia 21 listopada 2012 r. (art. 1).

Wskazania wymaga, że zgodnie z brzmieniem art. 3 ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. przepisy tej ustawy nie mają zastosowania do emerytów, których roszczenia z tytułu wypłaty zawieszony emerytury zostały zaspokojone na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, z wyjątkiem przepisów art. 6 i art. 8. Przepis art. 8 w ust. 1 stanowi zaś, że emeryci, w przypadku których wypłata zawieszony emerytury została ustalona na podstawie prawomocnego wyroku sądu, w którym sąd nie orzekł o odsetkach albo roszczenie o odsetki zostało oddalone, mogą złożyć wniosek o wypłatę odsetek od zasądzonej kwoty:

- 1) do dnia wypłaty - w przypadku gdy wypłata zawieszony emerytury nastąpiła przed dniem wejścia ustawy w życie;
- 2) do dnia wejścia ustawy w życie - w przypadku gdy wypłata zawieszony emerytury nastąpiła po dniu wejścia ustawy w życie.

Przepis art. 10 ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. w sprawach nieuregulowanych odsyła do odpowiedniego stosowania m.in. przepisu art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisu art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i przepisów wydanych na podstawie art. 85 ust. 2 tej ustawy.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

W myśl ust. 1a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Ust. 4 art. 118 przewiduje, że przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5. Ust. 5 stanowi z kolei, że wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Z kolei zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Z przywołanej powyżej regulacji art. 3 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013r. wynika, że przepisy tej ustawy nie znajdują zastosowania do tych ubezpieczonych, którym sąd wyrokiem ustalił prawo do wypłaty zawieszony emerytury wraz z odsetkami za zwłokę. Do takiego wniosku prowadzi w szczególności brzmienie art. 8 ust. 1, który prawo do złożenia wniosku o wypłatę odsetek od zasądzonej kwoty przyznaje tym emerytom, w przypadku których sąd ustalając prawo do wypłaty zawieszony emerytury nie orzekł o odsetkach w ogóle albo zgłoszone roszczenie o odsetki oddalił.

Przechodząc do istoty sprawy stwierdzić trzeba, że w niniejszej sprawie omawiana ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur (...) nie obejmuje sytuacji prawnej ubezpieczonej, której Sąd I instancji przyznał prawo do wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r. wraz z odsetkami za zwłokę poczynając od 1 stycznia 2013 r. Zaznaczenia w tym miejscu wymaga, że organ rentowy nie kwestionował samej zasady, że ubezpieczonej prawo do odsetek od wypłaconej kwoty wyrównania przysługuje ani daty, od której odsetki te przysługują. Spór sprowadzał się jedynie do daty końcowej, do której winny być naliczone odsetki. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zastosowanie znajdują tu ogólne reguły wynikające z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Zgodnie z treścią przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń.

Reasumując, Sąd pierwszej instancji zasądzać odsetki do dnia wypłaty świadczenia prawidłowo zastosował obowiązujące normy prawne przystające do ustalonego stanu faktycznego. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny, zgodnie z przepisem art. 385 k.p.c., apelację organu rentowego oddalił jako bezzasadną.